

„УНИТРАФ“ АД

Доклад за дейността през 2022г.

Съдържание

Въведение.....	3
I. Преглед на дейността.....	4
1.Основна дейност	4
2.Резултати от дейността	9
Приходи	9
Разходи	12
3.Рискови фактори за дейността	16
4.Очаквани рискове и несигурност през 2023 година	17
II. Анализ на финансови и нефинансови основни показатели	18
1. Финансови показатели	18
2. Информация по въпроси, свързани със служителите	20
3. Корпоративна социална отговорност.....	21
III. Важни събития, настъпили от началото на годината.....	21
IV. Предвиждано развитие на дружеството и планирана стопанска политика	21
1. Тенденции	22
2. Инвестиции.....	22
V. Научноизследователска и развойна дейност.....	23
VI. Акции на дружеството.....	23
1. Собствени акции	23
2. Изплащане на дивиденди и лихви	23
VII. Клонове.....	24
VIII. Финансови инструменти, използвани от предприятието.....	24

1. Счетоводна политика.....	24
2. Финансови инструменти.....	24
3. Ликвидност.....	24
4. Експозиция на предприятието по отношение на риска	25
IX. Декларация за корпоративно управление	25
1. Кодекс за корпоративно управление.....	25
2. Приложение на кодекса	25
3. Система на вътрешен контрол и управление на риска.....	27
4. Информация за членовете на Съвета на директорите.....	27

Въведение

Настоящият годишен доклад за дейността на Дружеството представя коментар и анализ на финансовите отчети и друга съществена информация относно финансовото състояние и резултатите от дейността на Дружеството, като обхваща едногодишния период от 1 януари 2022г до 31 декември 2022г.

Той е изготвен в съответствие с разпоредбите на чл. 39 от Закона за счетоводството и чл. 247 и чл.187д от Търговския закон.

„Унитраф“ АД е с.Соколово, е частно акционерно дружество, регистрирано с Решение №3275/14.10.1991 на Габровски окръжен съд и вписано в Регистъра на търговските дружества под партиден № 31, том,1 страница 31 по фирмено дело № 2393/1991 г.

Регистрираният капитал е 266 070 лв., разпределен в 88 690бр. поименни акции с номинална стойност 3 лв.

Дружеството е с едностепенна система на управление – Съвет на директорите в състав:

1. инж. Георги Василев Велев – председател на СД
2. инж. Стефан Трифонов Стефанов – член на СД
3. инж. Пенчо Димитров Димитров – изпълнителен директор

Изпълнителен Директор на дружеството е инж.Пенчо Димитров Димитров.

Дружеството е регистрирано с предмет на дейност: Производство на трансформатори; Търговия в страната и чужбина.

Адрес на управление:

С.Соколово 5392 ,общ.Дряново

Тел.066 800318; 0899912705

E-mail: office@unitraf.com; web: www.unitraf.com

Годишният доклад за дейността представя коментар и анализ на финансовия отчет и друга съществена информация относно финансовото състояние и резултатите от дейността на дружеството.

I. Преглед на дейността

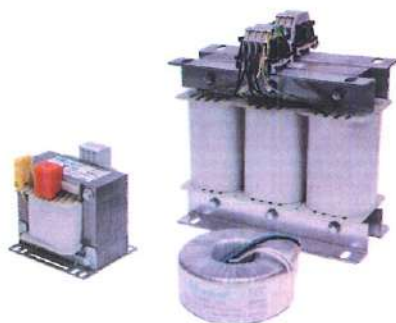
1. Основна дейност на производството и свързаните с него инвестиции

Предметът на дейност на „Унитраф“ АД е маркетингова, изследователска, развойна, производствена, инженерингова, пласментна и външно-търговска дейност в областта на електрическите машини, общо машиностроене, стоки и услуги за населението.

Дружеството произвежда широка гама от висококачествени продукти за различни сектори на машиностроителната индустрия като основните сфери на дейност са производство и маркетинг на електрически машини (трансформатори, дросели, UPS, зарядни станции) и метални детайли.

Електрически машини

- Електрически трансформатори

„Унитраф“ АД произвежда различни видове сухи трансформатори с мощност от 5VA до 150 kVA. Натрупания 60 годишен опит в комбинация с извършените инвестиции в съвременен технологично оборудване, осигуряват производството на трансформатори с високо качество, които намират приложение в електронната и електротехническата промишленост, медицинската техника, и други. Широко е и

приложението им като оперативни и разделителни трансформатори в машиностроенето и подемно-транспортната техника. Основните типове трансформатори, които се произвеждат са ламелни и тороидални.

През 2022г се разработи и усвои производството на трифазни трансформатори с мощност 150kVA, предназначени за зарядни станции за електро-автобуси.

Стартира се работа по вътрешно-организационен проект, целящ оптимизиране на производствените линии и процеси за тороидални трансформатори. За целта производственото хале ще бъде преместено на първият етаж в сградата на ламелните трансформатори. Така ще се ограничат логистичните движения в предприятието, при което се очаква повишаване на операционно-своята производителност.

През четвърто тримесечие на 2022г бе заявена тороидална машина SS300S за навиване на проводник със сечение от $\phi 0.2$ до $\phi 0.9$ мм. Доставката ѝ се очаква в началото на следващата година. Оборудването е обезпечено в резултат на множество запитвания и поръчки за тороидални трансформатори. Очакванията са тази машина да съкрати двойно операционното време, като да осигури стабилност и

производителност на процес навиване на първична намотка с проводници от $\phi 0.2$ до $\phi 0.9$ мм., както и освобождаване на ресурс на машина RUFF GL, която в момента е много натоварена.

През трето тримесечие след проявен интерес от клиенти стартира проект за усвояване производството на трифазни трансформатори за собствени нужди предназначени за големи фотоволтаични централи. В края на четвърто тримесечие след извършени успешни изпитания е стартирано регулярно производство на трансформатори с мощност 7.5kVA и 15.0kVA.

Благодарение на висококвалифицираните си специалисти и съвременна техническа база „Унитраф“ АД е в състояние в кратки срокове да разработва индивидуални решения съобразени с изискванията на клиента.

В цех Трансформатори има възможност за производство на еднофазни трансформатори с мощност до 50kVA, трифазни и авто трансформатори с мощност до 150kVA, тороидални трансформатори с мощност до 5kVA. Предприятието разполага със заваръчно помещение, инсталации за вакуумна импрегнация, машини за автоматично навиване на тороидални и „С“ магнитопроводи, преси оборудвани с щанцова екипировка, гилотина, оборудване за автоматично навиване и монтаж на ламелни трансформатори и дросели.

Типовете и видове операционни потоци в направление Трансформатори са физически разделени. Това е изключителен позитив от гледна точка на разполагаем капацитет, но от призмата на вътрешно-логистичните движения, това поражда сериозни проблеми за вътрешните операционни потоци. Имено заради това, ведно с вътрешно-логистичните проблеми с цех Металообработка, ръководството стартира през текущата 2022г. организационен проект, който има за цел оптимизиране на техническата и организираща среда. За постигане на тези цели ще е необходимо пълно пренареждане на машините, оборудването и подобряване управлението на производствената организационна база.

• Дросели

През 2022г. предприятието разшири продуктовото си портфолио, като разработи и стартира продажба на 4 вида дросели – мрежови, компенсационни, антирезонансни и двигателни. В допълнение към стандартните видове се предлагат и такива съобразени с индивидуалните изисквания на клиентите.

Използването на мрежови дросели в електрически вериги гарантира увеличаване експлоатационния живот на оборудването,

Компенсационни дросели са част от електрическото оборудване, използвано в системи за пренос на енергия с високо напрежение за стабилизиране на напрежението по време на промени в натоварването, използват се предимно за

компенсиране на капацитивната реактивна енергия и поддържане стабилността на напрежението.

Антирезонансните и двигателни дросели осигуряват защита от проблемите свързани с използването на мощни полупроводникови елементи, предотвратяват загубите от прегряване, пусковия ток на електродвигателите и увеличават техният експлоатационен период.

- **Непрекъсваеми захранвания (UPS)**

„Унитраф“ АД произвежда различни видове непрекъсваеми захранвания (UPS). Продуктите са подходящи за циркулационни помпи, аварийно осветление, автоматика за отоплителни инсталации и други устройства, не изискващи време за превключване на захранването. Стандартната гама се състои от три вида изделия: UNI T100, модифицирана синусоида и мощност до 100W; UNI S100, чиста синусоида и мощност до 100W; UNI S400, чиста синусоида и мощност до 400W. През изминалата 2022г предприятието инвестира в обучение на нови служители с цел потенциално разширяване на пазарните възможности. Очаква се през 2023г това направление да се разшири и чрез задълбочен инженерно-стойностен анализ да се оптимизира производствената технология и крайната себестойност на продуктите.

- **Зарядни станции**

„Унитраф“ АД произвежда зарядни станции за оловно-киселинни батерии. Към момента гамата покрива батерии с напрежение 48V и капацитет до 600Ah. Този продукт към момента продължава да се разработва и развива, така, че да бъде ценово по-конкурентен на пазара и с високо качество. Предвижда се развойната дейност по разширяването на продуктовото портфолио да продължи до запълване на цялостния целеви каталог. През изминалата 2022г дружеството продължи да инвестира в развойна дейност свързана с принципна инженерна разработка и тестови проби.

Метални детайли

„Унитраф“ АД произвежда различни видове метални детайли по задание на клиента. Предприятието разполага с модерен технопарк, който включва отрезни, стругови, фрезови и шлайф машини, както и роботизиран стругови възел за изработване на детайли с висока серийност. През текущата година на част от машините е въведена гъвкава организационна система за оптимизиране на времето за пренастройка при преминаване от един детайл на друг. Така през 2022г „Унитраф“ АД разшири потенциала си за изработване на детайли с единична и дребна серийност.

Основната дейност на „Унитраф“ АД е разгърната на площадка в село Соколово, общ.Дряново, обл.Габрово. Предприятието работи със собствени машини, съоръжения, сграден парк, транспортни средства и друго оборудване. Техническата среда в трите производствени направления е напълно обезпечена за клиентската потребност на този етап, но стремежът за оптимизация, разширяване е непрекъснат процес.

В цех Металообработка има възможност за обработка на изделия с диапазон на диаметрите от $\phi 10$ до $\phi 250$, с диапазон на дължините от 10мм до 400мм. Направлението разполага с техническа среда, която има възможност да обезпечи изделия, както с висока серийност, така и с единична серийност. Наличните обработващи средства дават възможност за обработване на детайли с 6 клас на точност, а измервателната техническа среда гарантира тяхното изпълнение.

Типовите операции в направление Металообработка са разделени физически, което позволява системно и поетапно разширяване на всеки един от тях през следващите години.

Управлението на качеството в „Унитраф“ АД е определено като съответстващо на международния стандарт за качество ISO 9001:2015, съгласно сертификат, получен от Certind Romania.

Произвежданите изделия се подлагат на 100% операционен контрол, извадков междуперационен контрол и краен контрол. При експедицията изделията са придружават с изискуемите от клиента документи за извършените измервания и изпитания.

Компанията разполага с високо квалифициран екип от машинни инженери в направленията металообработка и производство на електрически машини. През 2022г „Унитраф“ АД инвестира в разширяване именно на инженерния състав, който да подобри темпа на развитие на технологичните възможности на предприятието. Към края на 2022г в предприятието са назначени 5 инженера на постоянен трудов договор и още 2 на временен трудов договор.

Основните задачи на инженерите са да обезпечават всички стадии от процеса на създаване на изделията – конструктивно моделиране, разработване на принципната инженерната спецификация, операционен технологичен маршрут, съобразен с наличната техническа среда, калкулация на производствена себестойност, проектиране на цялата необходима документация за реализацията на продуктите, проектиране на документация за осъществяване на операционния и краен качествен контрол, моделиране на техническата и организираща среда в текущо и бъдещо състояние, калкулиране на разчетни и разполагаеми капацитети, провеждане на единични и периодични обучения на нови и стари служители, както и на ученици с дуална форма на обучение. Според потребностите на отделните продукти, инженерният състав моделира технологията – единични продукти или серийни изделия. Отличните технически познания на инженерите-проектанти и богатият им опит със специализиран софтуер позволяват бързо и ефективно създаване на конструктивна и технологична документация за производствените направления.

В направление металообработка, нуждата от бързо пренастройване на новите и съвременни CNC-машини, и повишаването на производствения капацитет доведе до формирането на специализиран екип от CAD/CAM инженери, които познават и прилагат най-новите технически решения в областта на машинната обработка. Ведно с инженерите, насочени към специалните процеси в производството, те обезпечават стабилна основа за бързо и ефективно усвояване на нови видове детайли. Бързото проектиране на изделията, бързото прототипиране и бързото измерване в новоизградената лаборатория за качествен контрол, позволява на „Унитраф„ АД да бъде конкурентен на пазара.

2. Резултати от дейността

Представените по-долу финансови данни дават информация за развитието и резултатите от дейността на предприятието, както и неговото състояние.

Показател (хил. лв.)	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
Приходи от дейността	1 673	1 679	2 268	3 093
Разходи за дейността	1 671	1 510	2 122	2 945
Счетоводна печалба	2	169	146	151
Нетна печалба от дейността	2	152	131	140
Сума на активите, в т.ч.:	497	429	786	941
- нетекущи	464	401	718	858
- текущи	33	28	68	83
Акционерен капитал	266 070	266 070	266 070	266 070
Брой акции	88 690	88 690	88 690	88 690
Брутен дивидент				
Дивидент на една акция (в лева)				

ПРИХОДИ

През 2022г са реализирани нетни приходи от продажби в размер на 3 093 хил. лв., което представлява увеличение от 37% спрямо продажбите през предходната 2021г.

В следващата таблица представяме приходите на предприятието за последните 5 години по източници. Те са разделени на 3 групи – основна дейност (продукция и услуги), финансираня и компенсации (парични средства под формата на помощи), други (постъпили парични средства от друг тип – стружки, продадени активи и т.н.):

Приходи, [хил.лв]	2018	2019	2020	2021	2022
1. Основна дейност	1630	1594	1489	1944	2629
1.1.Продукция	1427	1422	1339	1870	2483
1.2.Услуги	203	172	150	74	146
2.Финансираня и компенсации	14	26	173	234	209
3.Други	90	53	17	90	255

В смисъла на горепосочените характеристики на пазарите и съобразно целите, поставени пред дружеството, може да се твърди, че нивото на конкурентоспособност на „Унитраф“ АД е добро, както на външния, така и по отношение на вътрешния пазар. В подкрепа на тези твърдения може да се посочи следното:

- ✚ Основно предимство на „Унитраф“ АД е налаганият холистичен управленски модел за моделиране на икономиката на предприятието. Този модел позволява обхващането и осмислянето на всички процеси в предприятието, като по този начин се създава възможността за качественото им управление. Имено чрез модела е показана взаимовръзката между процесите, протичащи в индустриалното предприятие. Преимствата от налагания модел са:
- ✚ Управление на познанията на предприятието с цел елиминиране на загубата на технологии.
- ✚ Бързо и ефективно въвеждане на нови технологични процеси.
- ✚ Повишен контрол на качеството на изделията.
- ✚ Качествено и точно ценообразуване.
- ✚ Всичко това дава възможност за предоставяне на пазара на изделия с високи качествени показатели, в широка гама, с дребна серийност, превъзхождащи предлаганите условия от конкуренцията, при едновременно поддържане на конкурентни цени. Моделът дава възможност за детайлно проектиране на производствен процес и стъпвайки на технологичната среда да се определят или оптимизират производствените разходи, с цел достигане на оптимален продуктово-качествен и финансово-счетоводен резултат.
- ✚ Поради безспорните ценови предимства спрямо конкурентите от Северна Европа, за нас са от значение конкурентите от Китай. В този аспект, географското разположение на „Унитраф“ АД в близост до европейските клиенти се явява осезаемо предимство, което едновременно води до съкращаване на сроковете за доставка и намалява относителния дял на транспортните разходи в себестойността на крайното изделие. Също така членството на България в ЕС дава възможност за избягване на допълнителни разходи за мито. Както се наблюдава през последните месеци политиката на големите икономики в света е променлива, а това може да доведе до още по-голяма повишаване на разходите за внос на стоки от Азия. Пример затова е ограничените квоти за суровини от Китай.

Като допълнение на проблема с високите транспортни разходи трябва да се спомене и развалените и не добре функциониращи вериги на доставка между страните в цял свят. Това допълнително показва крехкостта на взаимовръзките между отделните икономически райони. Имено заради това големите производствени икономики на Европа се насочени в търсене на партньори на принципа nearshoring. Имено Унитраф АД с неговите 3

производствени направления, широкия сграден парк, позицията си в централна България и познанията за холистичен управленски модел може да намери ниша, в която предлага както продукти, така и услуги.

- ✚ С доказани възможности за обслужване на широка продуктова гама със значително намалена серийност, „Унитраф“ АД привлича все повече Западни клиенти, търсещи да диверсифицират своите поддоставчици. Овладяването от предприятието на бърза пренастройка при преминаване от един продукт на друг, ще доведе до гъвкавост на предприятието и разширяване на продуктовото портфолио.

Първо полугодие се характеризира с бавно нарастване на приходите и усвояване на нови клиенти в Металообработката. По време на първото полугодие започнаха военните действия между страните Русия и Украйна. Това доведе до високи цени на доставни материали, съпроводени от висока волатилност. Повишените борсово търгувани деривати предизвикаха сериозни проблеми от логистичен, производствен и финансов характер. През второ тримесечие се наблюдаваше висок скок на ел.енергията за промишлеността. Цялата тази негативна ситуация форсира обезценяването на паричната маса, а показател за това е индекса на потребителските стоки.

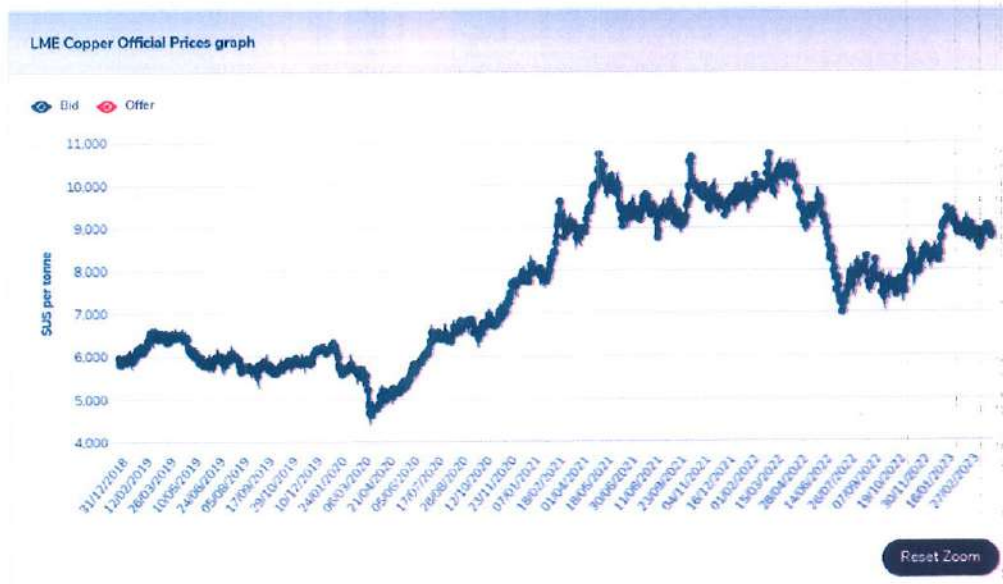
През второ полугодие тези проблеми се задълбочиха и до края на годината сентимента на пазарите бяха по-скоро негативно настроени в краткосрочен план. Един от показателите на това е пресичането на кривата на доходността по облигации.

Счетоводната печалба на „Унитраф“ АД за 2022г от всички парични потоци е 151 хил.лв. Този резултат е по-висок спрямо 146 хил.лв от предходната 2021г. Повишението е с 3,5%.

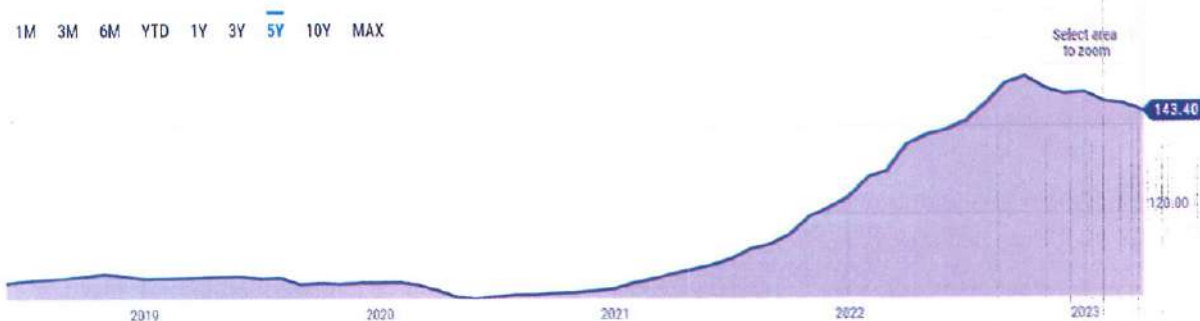
Нетната печалба на дружеството за 2022г е 140 хил.лв., което генерира съответно ръст със 7% спрямо 2021г.

РАЗХОДИ

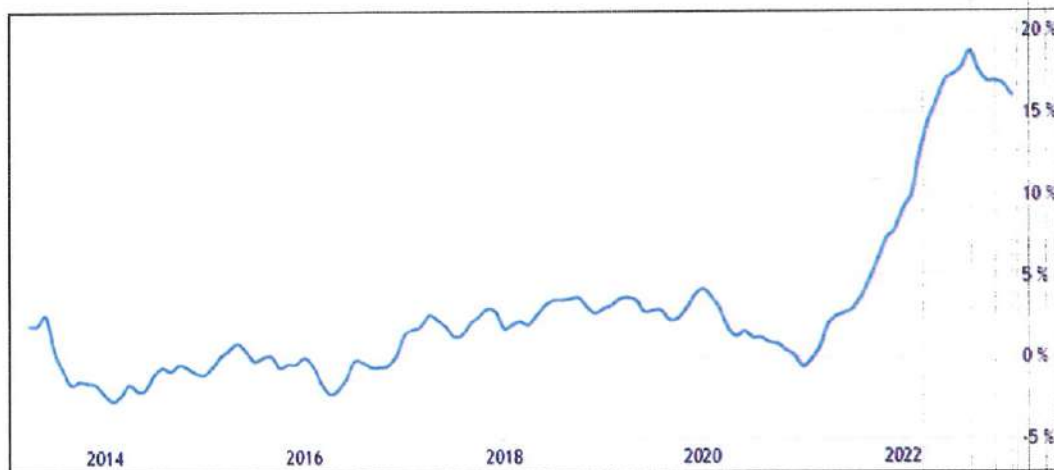
Общите разходи през 2022г са в размер на 2 945 хил.лв. и отчитат ръст от над 39 % спрямо отчетените разходи в размер на 2 122 хил.лв за 2021г. Оперативните разходи за материали, ел.ток, възнаграждения и амортизации имат най-голям дял в размерите на разходите.

Графика с изменението цените на Мед за 2019 – 1'2023г
(източник: London Metal Exchange)

**Графика с изменението на инфлационен индекс за България
2014-2022г**
(източник: TRADINGECONOMICS.COM)

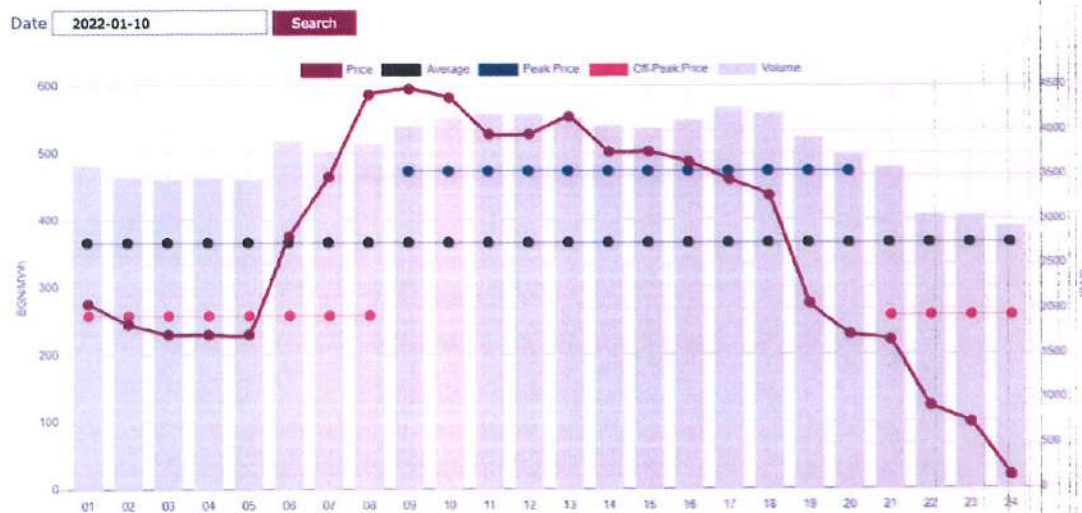

Графика с изменението на European Union Producer Price Index (I:EUPPI)
(източник: https://ycharts.com/indicators/europe_producer_price_index)

Динамиката на промените в цените на материалите продължава. Изделията, в които влагаме начален материал (субстанция) са основно трансформаторите. Създаването на балансиране между възходящия тренд на променливите материални разходи и този на цените за продажба е изключително труден, тъй като трябва да се намери удовлетворяващия за клиентите неутрален ценови диапазон, който те да могат да понесат и увеличаване дяла на добавената стойност спрямо този на материалите. Рязкото покачване на петрола доведе до увеличаване на разходите за логистика и дефицит на част от материалите. Тези проблеми доведоха до увеличаване на индекса на производствените цени в Европа. Респективно този ръст се прехвърли през последващите месеци в индекса на потребителските стоки. Увеличаващата инфлация и ръста на минималната заплата в България повишиха и разходите за възнаграждения на служителите. Предприятието генерира ръст на заплатите на своите служители, като по този начин частично ограничи отлив на работници в дружеството.

Друг съществен разход през 2022г се явява ел.енергията. През цялата година цените на електричеството за промишлеността бяха изключително високи, като през годината на няколко пъти се срещаха цени по-големи от 1000лв/MWh. Това предизвика сериозни организационни промени в предприятието, тъй като тези цени са аномални и не би било възможно в кратък период този ръст на разходите да се прехвърли към клиентите. С помощта на оптимизации и финансовата субсидия „Унитраф“ АД за сега преодолява тази трудност.

**Графика с дневните цени на ел.енергия по системата „Ден напред“ за
10.01.2022г**
(източник: <https://ibex.bg/>)

**Графика с дневните цени на ел.енергия по системата „Ден напред“ за
22.12.2022г**
(източник: <https://ibex.bg/>)

3. Рискови фактори за дейността

Дейността на „Унитраф“ АД е ориентирана както към външния, така и към вътрешния пазар. Въпреки това, прогнозите на ръководството на дружеството по отношение на очакваните продажби са силно повлияни от очакванията за състоянието на икономиките на европейските държави и в частност на машиностроителния сектор.

Факторите от вътрешен характер, влияещи върху разходите на дружеството са следните:

- Затрудненото планиране на потребностите поради несигурността и неритмичността в плановете за доставки и разминаването с реалните поръчки от основни клиенти на дружеството, най-вече в направление Ел. машини. Това не позволява оптимизиране на разходите по доставки на материали и води до блокиране на голям ресурс - материали на склад, производствен капацитет и човешки ресурс.
- Образователната система в региона, а и в страната като цяло, предоставя кадри с все по-ниско ниво на знания и умения. Поради това се налага разработването на програми за вътрешно-фирмено обучение на всички новонаети работници.
- Настоящите, а и новите клиенти на дружеството прилагат все по-нови технологии в своите продукти, което изисква съответстващо ниво на качество, непрекъснато повишение на квалификацията на персонала, подобряване или подновяване на използваната технологична екипировка.
- Разширяване на развойната дейност за усъвършенстване на съществуващите или усвояване на нови технологични процеси.

Управлението на риска в рамките на „Унитраф“ АД е реализирано системно чрез следните организационни механизми:

- управление на организационното интегриране на средата чрез Специализиран съвет, създаден ведно с взаимодействащи структури, включително по управление на проекти и управление на човешките ресурси.

Систематичните рискове са резултативна величина от макроикономическите рискове и от пазарния риск. Те са свързани с макросредата, в която функционира предприятието, поради което същите не подлежат на управление от страна на неговия ръководен екип.

Общ макроикономически риск. Той е обусловен от силно рестриктивните мерки, предприемани от Европейската комисия и правителствата като налагат санкции към Руската Федерация във връзка с военната операция в Украйна. Това оказва влияние върху дейността на предприятието директно или индиректно.

Според макроикономическите прогнози на финансовите експерти се очаква следващите от 9 до 12 месеца рецесия, която може да доведе до свиване на БВП, поддържане на високи нива на инфлацията, продължаване на увеличаването на лихвените проценти от централни банки и отново скок на цените на суровини. Всичко това може да доведе до стагфлация с неясен период на продължителност.

Лихвен риск. Свързан с възходящи промени в нивата на пазарните лихвени проценти, които биха могли да доведат до свиване на капиталовите инвестиции, респективно забавяне на икономическия ръст. Това съответно би довело до охлаждане на пазарите, ниско потребление и редуциране на финансовия резултат на дружеството. Към края на 2022г. ЕЦБ предвижда увеличение на лихвените проценти и в началните месеци на следващата година, като минималното покачване за всеки месец се очаква да бъде не по-малко от 25 базисни пункта.

Инфлационният риск представлява всеобщо повишаване на цените, при което парите се обезценят и съществува вероятност от понасяне на загуба от домакинствата и компаниите. По данни на ЕЦБ в края на 2022г инфлацията в ЕС е 10,1% на годишна база, а според НСИ инфлацията за България в края на 2022г е 16,9%. Тази висока разлика между CPI между България и ЕС задълбочава проблемите в родната индустрия, което на свой ред може да доведе до локална рецесия.

Валутен риск. Валутният риск се изразява при неблагоприятна промяна в съотношението между валутите, в които са деноминирани приходите и/или разходите на дружеството. Промените в стойностите на валутите оказват ефект и са рисков фактор за дейността. Валутните курсове влияят върху приходите от продажби в чужбина и разходите по доставки на суровини от чужбина. Към края на 2022г Еврото се търгува спрямо Долара с 1,07, а месец по-рано дори достигнаха паритет, като еврото падна под цената на долара.

Оперативни рискове. Основните оперативни рискове са свързани с:

- възприети практики на оперативно управление, като постепенно се преодолява недостигът на управленски умения чрез повишаване на познавателното ниво на средния управленски персонал. Особено внимание се обръща на обучението и квалификацията на инженерния състав;
- недостиг на действително квалифицирана работна ръка. Дефицит на пазара на труда в региона по отношение на някои специфични професии - оператори на CNC машини, настройчици, фрезисти, бобиньори. Противоедействието срещу тази негативна тенденция е в прилагането на програми за вътрешно - фирмено обучение и повишаване на квалификацията.

4. Очаквани рискове и несигурност през 2023 година

Като част от българската икономика, предприятието е силно обвързано с европейския пазар и всяка негова флукуация би се отразила както на българското машиностроене, така и в частност на „Унитраф“ АД. Перспективата за първото

тримесечие на 2023г очертава забавяне на волатилността на цените на суровините. Очакванията са това да се дължи основно на предпазливостта на индустриалните предприятия за генериране на нови инвестиции и задържане на складови наличности с висока парична стойност.

Ръководството на компанията предвижда задържане на инфлацията и дори поетапно намаляване. През второто тримесечие очаква повишаване на търсенето и респективно увеличение на продажбите спрямо 2022г.

„Унитраф“ АД продължава да работи с краткосрочни заявки от страна на традиционните европейски клиенти, което вече разглеждаме като трайно установена практика. Това определено създава затруднения за предприятието. Благодарение на подобрената организация и направените през последната година инвестиции, „Унитраф“ АД очаква да подобри гъвкавостта си и да успява да обхване все по-кратки срокове. Точността и гъвкавостта на изпълнение на поръчките през 2022г се запазиха на много добро ниво. Качество на продуктите също отбеляза прогрес.

Факторите, които се очаква да окажат влияние върху разходите за 2023г, дадени по-долу в реда на тяхната относителна тежест, са следните:

- Пазарните цени на суровини и материали за производство.
- Цените на енергийните ресурси, като очакваната тенденция, е за повишаване на цената на електро-енергията.
- Регионалната пазарна цена на работната сила.

II. Анализ на финансови и нефинансови основни показатели

1. Финансови показатели

Показатели за ликвидност

Показателите за ликвидност изразяват способността на предприятието да изплаща текущите си задължения с наличните краткотрайни активи, в които не се включват разходите за бъдещи периоди. Показателите за ликвидност се определят като коефициенти, при изчислението на които се съпоставят активи и задължения.

Коефициент на обща ликвидност

Коефициентът за обща ликвидност се счита за универсален и представя съотношението между текущите активи и текущите пасиви. Оптималните стойности на този коефициент са над 1 - 1.5. Към 31.12.2022г стойността на коефициента за обща ликвидност на „Унитраф“ АД е 1,42 и отчита слабо намаление в сравнение със стойността от 1,61 отчетена за 2021г, което се дължи на намаляване на стойността на текущите активи с 6,6% и повишаване на стойността на текущите пасиви 6%.

✚ Коефициент на бърза ликвидност

Коефициентът на бърза ликвидност представя съотношението между текущите активи минус материалните запаси към текущите пасиви. Стойността на коефициента за бърза ликвидност на „Унитраф“ АД към 31.12.2022г е 0,62 и отчита намаление спрямо предходната година, което се дължи на увеличението в стойността на текущите пасиви с около 6,0% .

✚ Коефициент на абсолютна ликвидност

Коефициентът на абсолютна ликвидност се изчислява като съотношение на паричните средства и текущите пасиви и изразява способността на дружеството да посреща краткосрочните си задължения с наличните си парични средства. Стойността на коефициента на абсолютна ликвидност към 31.12.2022г е 0.11 и се дължи на увеличението в стойността на текущите пасиви с около 6% .

✚ Коефициент на незабавна ликвидност

Коефициентът на незабавна ликвидност изразява съотношението между краткосрочните вземания и паричните средства и текущите пасиви на дружеството. Към 31.12.2022г стойността на коефициента на незабавна ликвидност на „Унитраф“ АД е 0,62 и отчита понижение спрямо предходната финансова година, което се дължи увеличаване на текущите пасиви с 6,0%.

✚ Показатели за рентабилност

• Рентабилност на основния капитал

Към 31.12.2022г коефициентът на рентабилност на основния капитал е на стойност 0.53 и отчита увеличение спрямо предходната финансова година, което се дължи на ръста на нетния финансов резултат с 7 % на годишна база при липса на промяна в основния капитал.

• Рентабилност на собствения капитал (ROE)

Към 31.12.2022г коефициентът на рентабилност на собствения капитал намалява спрямо предходната година и е на стойност 0.12, което се дължи на увеличението на нетния финансов резултат с 7% спрямо увеличението на стойността на собствения капитал на дружеството с 14%.

• Рентабилност на активите (ROA)

Стойността на коефициента на рентабилност на активите към 31.12.2022г е 0.13 и отчита увеличение спрямо стойността му за предходната година поради намаление на стойността на активите и увеличение на нетната печалба.

Показатели за задлъжнялост

Чрез показателите за финансова автономност и финансова задлъжнялост се отчита съотношението между собствени и привлечени средства в капиталовата структура на дружеството. Високото равнище на коефициента за финансова автономност, респективно ниското равнище на коефициента за финансова задлъжнялост са своеобразна гаранция, както за инвеститорите /кредиторите/, така и за самите собственици, относно способността на дружеството да плаща регулярно своите дългосрочни задължения.

- **Коефициент на финансова автономност**

Коефициентът на финансова автономност показва какъв процент от общата сума на пасивите е собствения капитал на дружеството. Към 31.12.2022 г коефициентът на финансова автономност е на стойност 1,46 и отбелязва повишение спрямо стойността му за 2021 /1,37/, което се дължи на увеличението на собствения капитал с 14%, спрямо увеличението на общата сума на дълга с 6%.

- **Коефициент на задлъжнялост**

Коефициентът на задлъжнялост изразява съотношението между дълга и собствения капитал на дружеството. Стойността на коефициента на задлъжнялост към 31.12.2022 г е 0.68 и е намалял спрямо стойността му към 31.12.2021 г., което се дължи на увеличаването на собствения капитал с 14% спрямо увеличение на сумата на дълга с 6%.

2. Информация по въпроси, свързани със служителите

Средна численост на зетия персонал за последните 4 години:

Категории	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
1. Работници	37	32	35	40
2. Специалисти с ръководни функции	4	4	3	5
3. Специалисти	5	5	5	5
4. Помощен и непромишлен персонал	3	2	2	3
Общо	49	43	45	53

През 2022г ръстът на средната брутна работна заплата в предприятието спрямо предходната 2021г е 32%. Очакванията са през 2023г повишаването на БРЗ да продължи.

През 2022г в „Унитраф“ АД бе стартирано разработване на програма за обучение и повишаване квалификационното ниво на длъжностите в производството. За всеки работник и служител в Дружеството ще се извършва оценяване на индивидуалното трудово представяне и развитие в изпитателен срок на трудово назначение. За работници и служители, желаещи да повишат своето образование и квалификация по професия в сферата на машиностроенето, ръководството на „Унитраф“ АД предлага сключване на договор за повишаване на квалификацията. Очаква се през 2023г този процес на разработване да продължи.

3. Корпоративна социална отговорност

В „Унитраф“ АД действа стратегия за корпоративна социална отговорност най-вече по отношение взаимоотношенията между дружеството и персонала.

Действат стимули и придобивки, които са над нормативно задължителните, а именно:

- Бонуси в заплащането.
- За целия персонал са сключени застраховки „Отговорност на работодателя“ както и задължителната по нормативната уредба застраховка „Трудова злополука“.
- Отпускане средства за честване на празници и други.
- През 2022г броят на наетите лица се е увеличил с 18%. Предвижда се през 2023г да се увеличи броя на служителите с около 6%. Основен стремеж на ръководството е да привлече и запази висококвалифицираните и мотивирани работници и служители.

III. Важни събития, настъпили от началото на годината

След началото на 2023г се забелязва намаляване на инфлационният индекс, който спадна в края на първо тримесечие с 25% спрямо пика си през Септември 2022г. Въпреки това Основният лихвен процент на БНБ, който е базов при определяне на лихвените проценти на кредитодателите, продължава да поскъпва. В края на първо тримесечие на годината се е повишил с 67% спрямо Декември 2022г.

В началото на годината започна поетапно поскъпване на началните материали, които се търгуват на London Exchange Metal и обезценяване на долара.

IV. Предвиждано развитие на дружеството и планирана стопанска политика

Брутната печалбата (счетоводна печалба + амортизации) на дружеството за 2022г без държавни и европейски помощи е в размер на 406 хил. лева, което е със

значителен ръст в сравнение за 2021г. Същият резултат за предходната година е 8 хил.лв.

Поради предвиждане за инвестиране в технологичен потенциал се очаква Съвета на директорите да предложи да не се разпределя дивидент.

През 2023г ръководството на „Унитраф“ АД предвижда ръст от 7% ръст на нетните приходи от продажби спрямо 2022г.

Стремежът на ръководството е да увеличи размера на приходите спрямо 2022г и да инвестира в стратегическата цел - развитие на предприятието в динамично променящи се външни условия. С помощта на ежегодно обновяваната инвестиционна програма предприятието подпомага създаването и развитието на ефективен технологичен елит, който да отговори на изискванията на големите потенциални клиенти.

1. Тенденции

Очакване по отношение пазарите на електрически машини, метални детайли и търсенето. Световното потребление на електрически трансформатори е огромно. Те се вграждат в цялостни инженерингови решения, отличаващи се с консерватизъм, при което не се очаква намаляване на световното им потребление във връзка със заместващ продукт или алтернативна технология.

Световното потребление на метални детайли също е огромно. Всички големи западно европейски компании търсят надеждни поддоставчици за своите структурно-изграждащи метални елементи. С нарушаване на логистичните вериги, следствие на влошените взаимоотношения между Изтока и Запада, а също и повишаващите се цени на материали и логистика, все повече европейски компании, търсят да прехвърлят част от своето снабдяване от Азия, обратно към Европа. България, като една от държавите с най-ниска средна БРЗ в Европа е изключително подходяща дестинация за целта.

Обемът на поръчките в началото на 2023г не търпи изминение спрямо края на предходната година. През първото тримесечие на 2023 година очакваме продажбите да надвишат стойностите от първото тримесечие на 2022г, но да не бъдат със значителен ръст спрямо тези в края на 2022г. Очакванията са първото полугодие да бъде без значително увеличение или намаление на продажбите. Очакваме трето и четвърто тримесечие да бъдат позитивни и продажбите да отбележат ръст от 10-20%. През 2023г е планирано увеличение на средната ББЗ в предприятието с около 20%, като се очаква те да бъдат постигнати в края на трето тримесечие на 2023г.

2. Инвестиции

През 2022г инвестициите достигнаха обем от 395 хил.лв. От тях 180 хил.лв са в резултат на сключен 5 годишен договор с клиент за производствен ангажимент. 120 хил.лв са чрез банков кредит, а останалите са оборотни средства. Инвестициите са

реализирани основно в стругови машини, измервателна техника, бобинажна машина и подобряване на общ сграден парк.

В бизнес плана на дружеството за 2023г са заложили инвестиции в размер на 410 хил. лв., като 49% от планираните инвестиции са доставка на производствени машини и оборудване, основно предназначени за производството на метални изделия, а останалата част от планираните инвестиции са предназначени за инфраструктурни подобрения на сгради и площи и за модернизиране на вече внедрени технически елементи на средата. През 2023г се очаква да приключи изграждането на новия производствен участък за металообработка. Неговото финансиране се планира да бъде частично чрез ЕП „Енергоефективност“, а останалата част чрез инвестиционен кредит.

Планираната инвестиция за продължаващата промяна в организационната култура на предприятието предстои през 2023г. Планирано е започването на масово внедряване на дигитален продукт тип ERP система, носител на знание за холистично управление на икономиката на предприятието. Обучение ще премине целият водещ състав на предприятието, като очакваните резултати след успешното внедряване са минимум двукратно увеличение на продажбите на предприятието при оптимизиране на разходите.

При отваряне на процедура за финансиране на проекти по други оперативни програми, които представляват интерес за нас, дружеството ще участва в обявените конкурси, включително в програмите на Фонд „Условия на труд“.

V. Научноизследователска и развойна дейност

Стартирано е сформирането на няколко инженерни екипи, които да развиват производството и да осъществяват развойна дейност, която да прераства в производство на нови продукти. Стремелът е технологично израстване на дружеството.

VI. Акции на дружеството

1. Собствени акции

„Унитраф“ АД не притежава, не е придобивало и не е прехвърляло собствени акции през 2022г. Няма договорености за участие на служителите в капитала на емитента, включително чрез издаване на акции, опции или други ценни книжа на емитента.

2. Изплащане на дивиденди и лихви

Дружеството се намира в 2-рата година на 5-годишен период на развитие, като преди 3-тата година не се очаква предприятието да започне да изплаща дивиденди.

VII. Клонове

„Унитраф“ АД няма регистрирани клонове в страната и чужбина.

VIII. Финансови инструменти, използвани от предприятието

1. Счетоводна политика

Съгласно действащото счетоводно законодателство в България, „Унитраф“ АД прилага Национални стандарти за финансови отчети. Дружеството продължава същата счетоводна политика, както и при изготвянето на годишния финансов отчет за предходната финансова година.

При организиране на счетоводното отчитане на стопанските операции, дружеството е спазвало основните принципи, определени от Закона за счетоводството и изискванията, определени в Националните счетоводни стандарти, в Индивидуалния сметкоплан и индивидуалната Счетоводна политика на предприятието. За организиране на счетоводната отчетност е изграден Индивидуален сметкоплан. Окончателното приключване на счетоводните сметки се извършва само в края на финансовата година, която съвпада с календарната, съгласно изискванията на закона. Годишните финансови отчети се съставят след изготвяне на Годишната данъчна декларация и начисляване на дължимите данъци за отчетния период. Тогава се установява и окончателният финансов резултат на дружеството.

Счетоводното отчитане се извършва чрез използване на специализиран счетоводен програмен продукт.

2. Финансови инструменти

Финансовите инструменти, с които дружеството е оперирало през разглеждания период, е било с основна цел обезпечаване на инвестиционната програма и ефективното управление на оборотните средства. Към 31.12.2022г „Унитраф“ АД няма депозити в банки.

Паричните средства в лева са оценени по номиналната им стойност. Сделките в чуждестранна валута се вписват в левове и валута при първоначалното си счетоводно отразяване, като към сумата в чуждестранна валута се прилага централният курс към датата на сделката. Паричните средства в чуждестранна валута се преоценяват, съгласно възприетата счетоводна политика, месечно по централен курс на БНБ. Паричните средства в чуждестранна валута при текущото им потребление се оценяват по централен курс в деня на операцията. Разликите от валутните курсове, възникващи при разплащането, се отчитат като финансов разход или приход през периода на възникването им.

3. Ликвидност

Основната маса парични средства в дружеството се генерира от основната дейност, като изключителен дял имат приходите от продажба на произведената

продукция. През 2022г година паричните постъпления от основната дейност са 2 483 хил. лева при 1 870 хил. лева за 2021г.

Към края на периода „Унитраф“ АД има дългосрочни задължения равни на 320 хил.лв.

Факторите, които влияят върху ликвидното състояние на дружеството основно са следните:

- Осигурено външно финансиране
- Ниво на осигуряване на запаси от основните материали
- Финансиране по проекти

4. Експозиция на предприятието по отношение на риска

Пазарният риск е три вида:

- Валутен риск - рискът, че стойността на финансов инструмент ще варира поради промяна във валутните курсове.
- Лихвен риск - рискът, че стойността на финансов инструмент ще варира поради промени в пазарните лихвени проценти.
- Ценовият риск - това е рискът, че стойността на даден финансов инструмент ще варира в резултат на промени в пазарните цени.

Поради характера на финансовите инструменти, използвани от „Унитраф“ АД, ликвидния риск и лихвения риск на паричния поток също са сведени до минимум.

IX. Декларация за корпоративно управление

1. Кодекс за корпоративно управление

Съветът на директорите на „Унитраф“ АД счита, че прилага всички принципи на поведение, които са залегнали в Националния кодекс за корпоративно управление.

„Унитраф“ АД осъществява редица инициативи и корпоративни практики в няколко основни направления, изпълнението на които е подчинено на приоритети, като: прозрачност в дейността на корпоративното ръководство; защита правата на акционерите; обезпечаване на равнопоставено отношение към всеки акционер (включително миноритарните акционери); съобразяване с лицата, заинтересовани от управлението и устойчивото развитие на дружеството; осигуряване на своевременно и точно разкриване на изискуемата по закон информация, свързана с „Унитраф“ АД относно важни проблеми на финансовото състояние, резултатите от дейността, собствеността и управлението на дружеството; подпомагане на стратегическото управление на „Унитраф“ АД, ефикасен контрол и отчетност относно дейността на съвета на директорите.

2. Приложение на кодекса

Всички финансови отчети на предприятието се изготвят съгласно НСС, а годишният одит се извършва от независим одитор с оглед осигуряване на безпристрастна и обективна преценка за начина, по който са изготвени и

представени тези отчети. Отчетите се придружават от подробни доклади за дейността. Общото събрание на акционерите е приело Политика за възнагражденията на членовете на СД, която има за цел да подкрепи дългосрочните бизнес цели на компанията и да насърчава поведение, което подкрепя създаването на стойност за акционерите, като в същото време осигурява конкурентно възнаграждение, което е достатъчно да привлече и задържи директори с качества, необходими за успешно управление и развитие на дружеството.

Ръководството на „Унитраф“ АД гарантира равнопоставеното третиране на всички акционери на компанията, включително миноритарни и защитава техните права посредством:

- прилагане на ясни и детайлно регламентирани правила относно организиране и провеждане на редовни и извънредни общи събрания на акционерите, които включват и подробно регламентиране на правата на акционерите;
- предоставяне на детайлна информация, относно изискванията към пълномощните и правилата за упълномощаване на представители на акционерите в ОСА достатъчно време преди откриване на заседанието на ОСА, с което се улеснява участието и упражняването на правото на глас;
- гарантиране на правото на всички акционери на дружеството да задават въпроси към корпоративното ръководство и да получава отговори посредством установената практика членове на СД да присъстват на заседанията на ОСА;
- информиране на всички акционери относно приетите решения на всяко заседание на ОСА посредством изпращане на съобщение по реда, предвиден за разкриване на регулирана информация и публикуване на протокола от ОСА в Търговския регистър във възможно най-кратък срок;
- установяване на практика за своевременно оповестяване до максимално широк кръг от лица на информация относно важни корпоративни събития за дружеството, включително и посредством електронната страница на дружеството;

Заседанията на общо събрание на акционерите на дружеството се свикват и провеждат в съответствие с нормативните изисквания и Устава на „Унитраф“ АД.

Поканата за общото събрание на акционерите съдържа изискуемата съгласно Търговския закон и ЗППЦК информация, както и допълнителна информация относно упражняване правото на глас и възможността да бъдат добавяни нови точки в дневния ред по реда на чл. 223а от ТЗ.

Текстовете в писмените материали, свързани с дневния ред на общото събрание са конкретни и ясни и не въвеждат в заблуждение акционерите. Всички предложения относно основни корпоративни събития се представят като отделни точки в дневния ред на Общото събрание, в т.ч. предложението за разпределяне на печалба.

Акционерите с право на глас имат възможност да упражняват правото си на глас в Общото събрание на дружеството лично или чрез представители.

„Унитраф“ АД участва активно в различни форми на взаимно сътрудничество с държавни институции и неправителствени организации, имащи отношение към корпоративното управление в страната. През отчетната година за пореден път отчитаме полза от сътрудничеството и членството си в Асоциацията на индустриалния капитал в България.

И през 2023г мениджмънтът на „Унитраф“ АД ще се стреми да прилага принципите за добро корпоративно управление, като осигурява своевременно и точно разкриване на информация по всички въпроси, свързани със собствеността, дейността и управлението на предприятието, правата, задълженията и финансовото му състояние.

3. Система на вътрешен контрол и управление на риска

Ръководството на дружеството изготвя годишен доклад за дейността, както и финансов отчет за всяка финансова година, който дава вярна и честна представа за финансовото състояние на предприятието към края на годината, за финансовите резултати от дейността и за паричните потоци в съответствие с приложимата счетоводна рамка. Отговорността на ръководството включва и прилагане на система за вътрешен контрол за предотвратяване, разкриване и изправяне на грешки и неверни изложения, допуснати в резултат на действия на счетоводната система. В тази връзка ръководството спазва следните основни принципи в своята дейност:

- придържане към определена управленска и счетоводна политика, оповестявана във финансовите отчети;
- извършване на всички операции в съответствие със законовите и подзаконовите нормативни актове;
- отразяване на всички събития и операции своевременно, с точен размер на сумите в подходящите сметки и за съответния отчетен период, така че да позволяват изготвянето на финансовите отчети в съответствие с конкретно зададената счетоводна рамка;
- спазване на принципа на предпазливостта при оценката на активите, пасивите, приходите и разходите;
- установяване и прекратяване на измами и грешки;
- пълнота и правилност на счетоводната информация;
- изготвяне на надеждна финансова информация; придържане към националните стандарти за финансова отчетност и спазване на принципа на действащо предприятие.

4. Информация за членовете на Съвета на директорите

„Унитраф“ АД има едностепенна система на управление. Съветът на директорите е управителен орган на „Унитраф“ АД, който осъществява планирането и

координацията на цялостната дейност на дружеството, очертана в неговия предмет, като извършва всички предвидени в закона и устава действия по организация, ръководство и контрол. Ежегодно Съветът на директорите изготвя доклад за дейността на дружеството. Организацията на работата му, както и неговите задължения, отговорности и правомощия са регламентирани и конкретизирани с правилник за работата на Съвета на директорите на „Унитраф“ АД. Съветът на директорите взема своите решения на заседания, които се провеждат най-малко веднъж на три месеца, съгласно нормативно установените изисквания относно реда за свикването и провеждането им.

Съставът на избрания от Общото събрание Съвет на директорите гарантира независимостта и безпристрастността на оценките и действията на неговите членове по отношение функционирането на дружеството.

Съветът на директорите се състои от 3 лица:

- инж. Георги Василев Велев – Председател на СД.
- инж. Пенчо Димитров Димитров – член на СД и Изпълнителен директор на дружеството.
- инж. Стефан Трифонов Стефанов – член на СД.

Дружеството се представлява от всички членове на СД заедно и поотделно.

Съветът на директорите насочва и контролира независимо и отговорно дейността на дружеството съобразно установените визия, цели, стратегии на дружеството и интересите на акционерите. Функциите и задълженията Съвета на директорите се осъществяват в съответствие с нормативните изисквания, Устава на дружеството и добрите корпоративни практики, заложи в Кодекса.

Съветът на директорите дава насоки, одобрява и контролира изпълнението на бизнес плана на дружеството, сделките от съществен характер, както и други дейности, установени в устройствените му актове. Членовете на Съвета на директорите се ръководят в своята дейност от общоприетите принципи за почтеност, управленска и професионална компетентност и в съответствие с Етичния кодекс на дружеството.

Съветът на директорите е осигурил и контролира интегрираното функциониране на системите за счетоводство и финансова отчетност. Дружеството има разработена и функционираща система за управление на риска и вътрешен одит, както и финансово-информационна система.

Съветът на директорите се отчита за своята дейност пред Общото събрание на акционерите, като представя за приемане от акционерите годишния доклад за дейността, както и всички други приложения и документи, изискуеми съгласно действащото законодателство.

Общото събрание на акционерите избира и освобождава членовете на Съвета на директорите съобразно закона и Устава на дружеството, както и в съответствие с принципите за непрекъснатост и устойчивост на работата на Съвета на директорите. При предложения за избор на нови членове на Съвета на директорите се спазват

принципите за съответствие на компетентност на кандидатите с естеството на дейността на дружеството съгласно Националния кодекс за корпоративно управление.

Броят на членовете и структурата на Съвета на директорите се определят в Устава на дружеството.

Съставът на Съвет на директорите е структуриран по начин, който да гарантира професионализма, безпристрастността и независимостта на решенията му във връзка с управлението на дружеството. Функциите и задълженията на корпоративното ръководство, както и структурата и компетентността му са в съответствие с изискванията на Кодекса.

Членовете на Съвета на директорите имат подходящи знания и опит, които изисква заеманата от тях позиция.

След избор на нови членове на СД, те се запознават с основните правни и финансови въпроси, свързани с дейността на дружеството. Повишаването на квалификацията на членовете на Съвета на директорите е техен постоянен ангажимент.

Членовете на Съвета на директорите разполагат с необходимото време за изпълнение на техните задачи и задължения, въпреки че устройствените актове на дружеството не определят броя на дружествата, в които членовете на Съвета на директорите могат да заемат ръководни позиции. Това обстоятелство се съблюдава при предложенията и избора на нови членове на Съвета на директорите.

Изборът на членовете на Съвета на директорите на дружеството става посредством прозрачна процедура, която осигурява навременна и достатъчна информация относно личните и професионалните качества на кандидатите за членове. В устройствените актове на дружеството не е предвидено ограничение относно броя на последователните мандати на независимите членове, но това обстоятелство се съблюдава при предложението за избор на независими членове.

Изготвили:

Пенчо Димитров Димитров /Изпълнителен Директор/

20.03.2023г.